

Nomadismus

definice: kočovné pastevectví se střídáním přírodních pastvin, přizpůsobené extrémním podmínkám, žádný stájový chov, cyklické přesuny v rodinných svazech mezi letními a zimními pastvišti, žádné pravidelné obdělávání půdy ani vytváření zásob či stavba sídlišť

"polonomadismus"

způsob života orientovaný na chov dobytka, který se přesouvá po různých pastvinách, ale kterému se nepřizpůsobuje celá společnost, existují pevná sídla

jízdní nomadismus (JN)

- užití koně k přesunům a k boji, vznik válečnické elity s výraznými pohřby, věkové třídy, loupeživé vpády na území usedlých národů, tzv. "čistý nomadismus"
- v hist. pramenech jako destruktivní barbaři, necivilizovaní, na obranu před JN postavena i Velká čínská zeď

Nom. má vstřebávací účinek na usedlíky v podobných ekol. podmínkách
sám zaniká zavedením zemědělství, keramiky a kontrolou obchodu
strava-masné a mléčné produkty, ubytování ve vozech nebo přenosných jurtách

Vznik - suché prostředí nepříznivé pro zemědělství a dlouhodobé pastevectví, pro JN rozsáhlé roviny - stepi, pláně

JN vzniká kolem r.1000 př.n. l. někde v euroasijských stepích - rozvoj v postrojování koní
domestikace koně kolem 4. tis., 3.-2.tis. první doklady bojových vozů,
ve 2.tis. první doložené psalie, jízda možná i bez doložitelného postroje, ale pro nasazení v boji asi
potřeba zostřených udidel (tj. takových, která mají vystupující hrot nebo trn), 13.-10. stol.
sjednocené výrobní schéma v severopontických stepích (Bělozerka) a Karp. kotlině,
dvoudílná udidla s párovými postranicemi poprvé na poč. 9.stol. v S Kavkazu a Karp. kotlině,
2. pol. 8.stol. kontakt středoevropských kultur s JN - vpád "Kimmerijců" - komplex Füzésabon-
Mezőcsat

V Karp. kotlina a Sedmihradsko, Severní Přičernomoří - Novočerkasská k., Černoorská k.

S Kavkaz a Kubáň-9.stol. Kobanská k.

Sibiř - relativně mladý JN, 9.stol.

- typické pohřby bojovníků v mohylách (Aržan, Kostromskaja a dal.), s otroky a ženami, bohatá
výbava, zbraně, šperky, nádoby - bohatě zdobené - zvěrný styl a orientální prvky - často
speciálně od cizích řemeslníků

Literatura:

W. Schenk - M.Hardt, Nomadismus. In: Reallexikon der Germanischen
Altertumskunde 21, Berlin-New York, 2002, 262-265.

C. Metzner-Nebelsic, Reiternomaden. In: Reallexikon der Germanischen
Altertumskunde 24, Berlin-New York, 2003, 399-407.